

POKUTA (848) *sb f*

o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie; 3 r. błędny zapis pu- *OpecŻyw* 129, *TarDuch* C8v, *RejPos* 11v).

sg *N* pokuta (117). ◇ *G* pokuty (282). ◇ *D* pokucie (72). ◇ *A* pokutę (241). ◇ *I* pokutą (37). ◇ *L* pokucie (85). ◇ *pl N* pokuty (3). ◇ *G* pokut (2). ◇ *A* pokuty (4). ◇ *I* pokutami (3). ◇ *L* pokutach (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Nawrócenie się do Boga w skrusicie i żalu za grzechy; poenitentia (paenitentia) Vulg, PolAnt, Cn* (334) : przewyiedz mya do oney pokuti prze(s) którąs Dawyda łbawyl. *BierRaj* 16; *OpecŻyw* [61], 84v, 118, 145; Trzeciye ukazało fyą myłofyerdze yłz bog czeka grzełfnych ku pokuczye *PatKaz III* 88v; *TarDuch* B4, B4v, B8v; *WróbŻolt* B6, B6v, H3, M8; *KromRozm I* F4v [2 r.]; *KromRozm II* ev, e4; *Vpominánye złołnikow ku pokucie. LubPs* B6 *marg*, N5v; áby grzełfzni ludzie/ iedni powłtawáli ku pokućie/ á drudzy vpadáli ná wietzne zátráčenje. *KrowObr* C3v; á že Bog niechce śmierći grzełfnego/ przetož ku pokućie vpomina/ Grzełfnemu obiecuie gdzie sie náwroći že niebędzie ná niepráwość pámiętał *Leop Ez* 33 *arg*, *Ps* 50 *arg*, *Sap* 11/24, 12/10, *Eccli* 5 *arg*, *Matth* 9/13, *2.Cor* 7/9, AAA4v; *BibRadz* *7, I 158c *marg*, 426b *marg*; Aby tež s tych znákow [tj. *znamion niebieskich*] ktorými z woley Božey ku pokućie bywamy wzywáni przelšpiecznie niegárdził *LeopPrzep* E4v; *RejAp* BB8, 19; *HistRzym* 41, [89]v; Słuchayže iż tu Pan mowi iż miáá być przepowiedaná pokutá/ rozumiał Pan iż łobie miał łwiát wymyfláć dziwne ofiáry/ dziwne nabożeńłtwá/ dziwne figle ku vbláganiu łwięthego Bołtwá iego/ á przeto tu iedno lámę pokutę wpomionáć á w Ewányeliey nápiłáć rofkazáć raczył/ včząc tego nędznego człowieká/ iż iemu żadna ofiárá/ żadna inłza modlá podobáć sie więcey nie miáá/ iedno pokutá *RejPos* 116v; áby w żadney inłzey rzeczy nádzieie nie mieli/ iedno w tey pokucie á w vznánium złołciwych łpraw łwoich/ á iżby sie vciekáli/ vznawłzy sie/ do łwięthego miłofierdzya iego. *RejPos* 117, [105] *marg*, 116v [6 r.], 117 [2 r.], 166, 326v, 327v; A iż tá wnětrzna Pokutá [...] ku cnoćie naležy/ iáłnie to nam ony częłte przykazánia [...] pokázuią. *KuczbKat* 194, 195 [2 r.], 195 *marg*; Spowiedž Pan Bog przykazał/ gdy pokutowáć rofkazał: bo Spowiedž iełt częłć Pokuty. *WujJud* Nn3v, 81v *žp*, 82, 99 *marg*, 166v; Iednák tákowi włzyłcy [...] iefli práwdžiwey á żywey wiáry z vprzeymą pokutá łtátecznie áž do końcá niezáchowuią/ wybránemi Božymi do żywotá wiecznego być niemogą. *WujJudConf* 139, 166v; *RejPosWstaw* [110³]; *BiałKaz* Bv; *KarnNap* C3; iż Cžyściec iefł do ktorego po śmierći ći idą ktorzy tu w pokućie y włáłce Božey łtego łwiáta zchodžą/ ná wypłáčenje doczełfnego karánia *SkarJedn* 214; Niemáłz w piekle pokućie mieyfcá. *SkarŻyw* 120; bo on [czart] iefł počzątek grzechu y iemu pokuty żadney niezofłáwił P. Bog *SkarŻyw* 262; Przetofłz kto męžoboycę zábije/ grzechy iego ná łię bierze: bo mu cžáfu do pokuty vwłokł *SkarŻyw* 263, 4, 80 [2 r.], 81, 120, 121 (29); *WerGośc* 220; *ArtKanc* A10, A13, G16v; *GrabowSet* T2 [2 r.]; Ty ktorzy łię w pokućie kochałz/ zmiłuy łię nádemną *LatHar* 19, 132, 141, 152 *marg*, 155, 158 (13); Stąd rzecz iáłna/ iż pokutá nie iefł prołte vpámięttanie/ vznánie/ ábo pokáiianie: y nie lámó poprzełttanie złego/ ábo zácčęcie żywotá nowego: ále iefł łkruchá łerdeczna ábo zálość zá przełłte grzechy/ z pomłtą y z karánium/ ábo dołyc vczynieniem zá nie *WujNT* 47; Nie przyłzedłem wzywáć łpráwiedliwych/ ále grzełfnych ku pokućie. *WujNT Luc* 5/32, *przedm* 13, s. 16 [2 r.], 36 *marg*, 131 *marg. Mar* 6 *arg* (34); ktorými łłowy wyráżone iefł zupelne do Bogá ták wiárá iáko včzynkámí náwrocenie/ y

prawdziwe przez pokutę polepzenie *PowodPr* 66, 10, 30; *SkarKaz*)(3, 5b, 383a, 384b, Oooo2b [2 r.]; *SkarKazSej* 702a, 707a; *KlonWor* 28, 53 *marg.*

pokuta czego [= za co] (1): *GrabowSet* N3v *cf W* *przen.*

pokuta od czego (2): á iż oni ludzie nie czynili pokuty swoiey/ od mężoboyftwá/ od czarow/ od cudzołoftwá/ y od złodzieyftwá fwego. *RejAp* 83, 30v.

pokuta ku komu (1), *ku czemu* (3): *Leop* 2.*Cor* 7/10; Toć tedy y Pogánom dał Bog pokutę ku żywotowi. *WujNT Act* 11/18; oświadczáiąc Zydom y Pogánom pokutę ku Bogu/ y wiarę w Pána nálezego Iesufá Chriřtuřá. *WujNT Act* 20/21; Bo řmutek który ieřt wedle Bogá/ pokutę ku zbáwieniu nieodmienná řpráwuie: lecz řmutek řwiecki řmierć řpráwuie. *WujNT* 2.*Cor* 7/10.

pokuta na co (2): Trzebá było [...] / żeby w imię iego pokutá opowiedzianá byłá ná odpufzczenie grzechow wřzytkim narodom. *SkarJedn* 27; *SkarKazSej* 707b.

pokuta czyja [*w tym: G sb i pron* (8), *pron poss* (7)] (15): a ty nięgdý nawrociwřly řie/ potwiřdzi braciá twoię/ przyklade^m twę pokuty/ aby nierořpáczali w miłořci bożę. *Opecřyw* 95v; *RejAp* 83; A potym powiádać raczy/ iżem ia tych ránnych swoich niczym innym nie przyřzedł leczýć/ iedno przywodzić ie ku vznániu ich/ á ku pokucie ich. *RejPos* 327v, 324, 327v; Táka tych ludzi byłá odmiáná z żywotá fromotnego ná lepřzy/ iřz ieden męczeńřtwem y řmiercią/ pokutę swoię zápieczętował *Skarřyw* 441, 118 *marg*; (*nagł*) Prořbá Kořcielna o Skrucę. (-) [...] Przyimi pokutę niepożytecznego řlugi twego *LatHar* 141, 109, 153; Stąd znáć/ iż Bog řákę y miłořdzie řwe ludziom ofiáruie/ y z wielką ćierpliwořciá długo czeka ich pokuty *WujNT* 529, Xxxxxv; *SkarKazSej* 696a. *Cf* »pokuta grzesznika«.

W połączeniach szeregowych (9): Widřizř że nie řámey wiáry/ ále wiele inřzych cnot do wřprawiedliwienia potrzebá: Wiáry/ Boiáźni/ Náđzieie/ Miłořci/ Pokuty/ áłbo żáłořci zá grzechy/ Krztu. *WujJud* 99; Nie tylko chore ćiefzyć/ ále napřzod y náde wřzyřtko ku prawdřiwey żáłořci zá grzechy/ ku pokucie y řkrufze y řpowiedři przywieřć *WujJud* 199v, 98 v, 108; *RejPosWstaw* [143³]v; *Skarřyw* 26; *LatHar* 111; iż wiárá/ náđzieiá y miłořć/ pokutá řerdeczna/ y dobra wola dořýć ieřt bez dobrych wczynkow/ kiedy prze krotkořć czářu czynione być nie mogá. *WujNT* 293.

W charakterystycznych połączeniach: fałszywa pokuta, pokorna, rozpaczna, serdeczna, uprzejma, wnętrza (3), zmyřlona, zupełna; czekać pokuty (3), potrzebować, nawrocić się do pokuty (2), pobudzić (pobudzać) (3), upamiętać się, upominać (napominać) (6), (przy)wieřć (przywodzić, przywodziący, przywodzony) (16), wzywać (wezwać) (5); czekać [kogo] ku pokucie, napominać (upominać, upominanie) (4), obrocić (się) (2), pobudzić (pobudzać) (2), przyjąć [kogo], skłonić, wieřć (przywodzić) (3), wołać, wzruszyć, wzywać (przyzywać, wzywany) (6); nawracać (nawrocić) się przez pokutę (2), uleczon.

Zwrot: »pokutę (a. uczynki godne pokuty) czynić, stroić, czyniący« = *paenitentiam agere Vulg* [*szyk zmienny*] (27:4:2): *Opecřyw* [61]; przeto taky ma řluchacz czo pyřře matheus trzeciyeo capitulu^m pokutá czyncze przyblyzy řyá uam kroleřtvo nyebyeřkye *PatKaz III* 141v; *Wróbřořt* K6; *Leop Act* 17/30; tám řie Rotman odkrył w řwoiey wierze/ gdy powiádał yř dzieći nie máiá być krzczone/ ále áby to zřiebie omyli/ niektorzy z nich wořáli po mieřcie głofem/ czynięcie pokutę á krzćicie řie z nowu *BielKron* 214, 214 [2 r.]; A coř to czynić pokutę moy miły Pánie? Rořpomnieć řobie rozlicnořć dobrodzieyřtwá á miłořdzieřziá Páńřkiego/ rozmyřlić řobie řtrách á frogořć obietnic iego *RejAp* 19v,

19 [2 r.], 19v [3 r.], 25v, 30v, 31v, 83, Dd2; Obaczcie fie á obaczcie fie niebożatká/ á łtroycie pokutę/ á gotuycie ściefzki Pánu łwemu *RejPos* 298v, 12 *marg*, 14; *KuczKat* 230; *WujJud* 161; *BiałKaz* B2v; *SkarŻyw* 428, 429; *ArtKanc* A10, 14v, Q20, S4; *LatHar* [+9]; Pogánom opowiedálem áby pokutowáli/ y nawrócili fie do Bogá/ czyniác vczynki godne pokuty. *WujNT Act* 26/20; Ia zátwárdzę ferce iego iż nie włucha/ áni práwey pokuty czynić będzie. *SkarKazSej* 707a.

Wyrażenia: »pokuta za grzechy, grzesznika (a. grzeszących), z grzechow« [szyk 4:2] (3:2:1): Day Boże nam do pokuty z grzechow/ do Sákrámentow kościelnych/ do dobrych vczynkow [...] ták prętkie y chętlive powłtanie. *SkarŻyw* 26; Pokornie leżácemu w pokućie zá grzechy odpufzczone: rofkázuią mu/ áby wftáł czynić dobrze *SkarŻyw* 337; *ArtKanc* Q20 [2 r.]; *LatHar* 326; Twoiá potráwá ieft/ pokutá grzełzających. *SkarKaz* 161a.

»prawdziwa (a. prawa) pokuta« [szyk 12:6] (18): *Leop Deut* 30 *arg*; *BibRadz* I 426b *marg*; A tu iuż będzie práwa pokuta/ gdy fie będzysz łtárác o popráwę á o cnotliwe połtánowanie żywothá twego *RejPos* 327v; *GrzegŚm* 61; *WujJudConf* 86; *KarnNap* D; Dla ktorey [ofiary na krzyżu] vczynił známi Pan Bog przymierze/ iłz nas gdy fie do niey vćieczem/ á iey fie wyługa/ w práwey pokućie/ záłłoniem: zá złości náłze kárác [...] nie będzie. *SkarŻyw* 271, [237], 263, 358 [2 r.]; Pokućie prawdziwey á nie zmyłłoney obiecáno grzechow odpufczenie. *WujNT Bbbbbbv*, 222, 236, *Bbbbbbv*; Kátolicy cáłym łercem przez práwą pokutę do Bogá fie náwroćiwłzy/ gniew iego modlitwámi błágáli. *PowodPr* 56; *SkarKaz* 636b, 707a.

»pokuta święta« [szyk 8:3] (11): Przeto niebędá wymowieni grzełłni/ ktorzy niechtzą datz miełtza duchu łwiętemu/ gdy ie pobudzá ku przełtaniu od grzechow/ a przywodzi ie ku pokućie łwięté *OpecŻyw* 59; *WróbŻółt* B6v; A ták to dla tego Pan przypomionác raczył iż tá łwięta pokutá/ á tho vznánie nędznego człowieká/ w żadne imię nie miáłá być przepowiadána/ iedno w to łwięte imię iego. *RejPos* 117, 14, 116v [2 r.]; Zgołá trzebá nam w tym vpokorzenia to ieft pokuty łwiętey *MycPrz* II C3, I [A3]v; *SkarŻyw* 309; *ArtKanc* L5v *żp*; *LatHar* 109.

»zbawienna pokuta« [szyk 2:1] (3): *MurzHist* R4; Bo naprzod/ [...] włzyłłki grzechy ktorełmy poczynili/ miec w nienawłści y záłowác za nie mułłmy/ by łnadź iefłlibyłmy niektorych tylko záłowáli/ zmyłłona y obłudna/ á nie oná zbawienna Pokutá w nas niebyłá. *KuczKat* 205; SMVTEK ieft dwoiáki. Ieden łwiátá tego ktory łmierć łpráwuie. A drugi według Bogá/ ktory pokutę zbawienná łpráwuie. *WujNT Ccccc*.

Szeregi: »pokuta i nawrocenie« (2): A my vczyłmy łudzi ktorzy mogá vżywác Wiecezrey Páńłkiey/ iż potrzebá im pokutę miec y náwrocenie *WujJudConf* 222v, Nn.

»pokuta i (a) odpufczenie grzechow« = *paenitentia et remissio peccatorum Vulg* (6): *OpecŻyw* 169v; *RejPos* 114v, 234v; *RejPosWstaw* [143³]v *marg*; y ták było potrzebá áby Chriłtus vćierpiál/ y wftáł od vmárłych dniá trzećiego: á żeby byłá przepowiadána w imię iego pokutá y odpufczenie grzechow po włzyłłkich národźiech *WujNT Luc* 24/47, *Act* 5/31.

»pokuta i płacz« [szyk 1:1] (2): *TarDuch* C3; Kościół S: gdy łmutne rzeczy rołzczytá/ á łudzi do pokuty y płáczu przywodzi Alleluiey/ ktora pieśń ieft wełela/ niełpiewa. *SkarJedn* 239.

»pokora i pokuta« (1): on ie^{mv} [...] wierzyć niechćiał. nierozumiejąc áby ták zły Pan o ktorego niepobożności wiele łłyłzał/ do tákiey pokory y pokuty przyśc mogł. *SkarŻyw* 165.

»pokuta i polepszenie« (2): *BibRadz Ez 18 arg*; Pokuty y polepżenia do krztu potrzebá. *KuczKat 135 marg.*

»pokuta i poprawa« (1): Bo łławiąc święte Boże/ grzechow też ich wypowiadýwác niezániechamy: dáiąc znác iřz nie włyřcy z młodořci dobrymi byli/ á fkázone tákże iáko y my przyrodzenie máiác/ z pokuty y popráwy tákiemi vrořli/ iákie ie dziś widziem y łławiem *SkarŻyw 440.*

»skrucha i pokuta« [szyk 2:1] (3): *SkarŻyw [237]*; y owřzem łercá nářze/ y wnąętrzna pokutá y łkruchá nie ielt onym [*aniołom i świętym w niebie*] táyna z Bořkiego widzenia ábo obiáwienia. *WujNT 259, 267. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»pokuta a spowiedź« (1): Bo dla tego do Sákrámentow ludźi bez Pokuty á Spowiedźi nie przypuřczamy/ áby łie káždy do godnego pożywánia Sákrámentow przez Pokutę y Wiářę prawdźiwá przygotował. *WujJud 166v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»pokuta i upamiętanie« (1): ták Pan Bog miękczeýřze łercá/ łamym kazánim y przykłády/ [...] twárdřze pogroženim/ [...] ielřcže twárdřze/ karánim y łrogim zgromienim/ [...] do pokuty y vpamiętánia przywodzi. *SkarŻyw 80.*

»pokuta i zbawienie« (1): Lecź dwor wielki y bogáte intraty/ y zacnořć domu bez żywotá świętobliwego/ połtráchu tákiego Krołom i innym grzeřnym ku pokućie y zbáwieniu nieuczýniá. *SkarŻyw 511.*

»pokuta a (i) żáłořć« [szyk 2:1] (3): wnet włyřzyřz głos Páńłki/ [...] wnet w thobie będzie pobudzona pokutá á żáłořć iřeř obráził takiego Páná *RejAp 46; RejPos 327v; SkarŻyw 440. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]*

Żart. (1): (nagł) Swe grzechy řmiechy. (–) Wilk niegdy k Rzymu łie řpieřzył A zaby łie tám polepřzył: Wđdy pokuřę teý řwiátořci/ Za pozbęde řwoich złořci. A łiřká teź tym vmyřłem/ Tedy teź [!] řzłá w drogę ze płem. Ołłá w towarýřřtwo máiác/ O pokućie rozmawiáiąc. *BierEz R3.*

W przen (17) : Iezu ktorys nam po vpadzie wthorá tablicę pukuty miłofiernie ořtawił. *TarDuch C8v; Vđziel mi Izopu/ łkruchy niełkończoney Z gorzkořciá pokuty złořci niezłicžoney. GrabowSet N3v; SkarKaz 161a.*

Wyrażenia: »łzy pokuty, z pokuty« (2:1): *SkarŻyw 546*; W tobie/ moy Pánie/ mam náđzieię řwoię/ A przetoź ofiáruię/ Záđzá/ y z nią myřł moię/ Y te dziś opłokuię Łzámim/ pokuty ktorá w łercu czuię. *GrabowSet Lv; Przyimi tych troche łez moich z pokuty/ iákoř od Mágdáleny przyiáł SkarKaz 161a.*

»owoc(e) (godny(-e)) pokuty« = *fructus (dignus) paenitentiae Vulg* [szyk 11:1] (12): tam teź iuz ma okazac owoc oney pokuty/ to ielt/ czo pyrwey zlie czynił przeciww przikazaniu bożemu tedy iuz ma dobrze czinic *SeklKat X3v; SkarŻyw A2; WerKaz 301; LatHar 109*; dał przykłád y pobudkę ludziom onym řwiętyim/ ktorzy ná puřtych mieřcách y w kłářtorách żyiác/ czynili godne owoce pokuty: że łobie taki żywot obieráli. *WujNT 15, Matth 3 arg, 8, s. 12, Luc 3 arg, 8, s. 204; SkarKaz 278b.*

Przen (2) : Tedy łie zaiřte łami na łię poczynamy gniewác gdyź łie na łwe złe gniewamy, koniec łepak gniewu ielt początek pokuti. *BielŻyw 31.*

Zwrot: »pokutę za grzechy czynić« (1): [*córka mówi:*] Prořę teraz oycze moy przebáczže włyřtkiego/ Nie řroź łie nad dziewczká řwá gdyź mi dziś żal tego. Tám on miły řtáruřzek [...]

Przypátruiąc fie spráwam oney biaległowki. Iáką rzkomo pokutę zá grzechy czyniá/ A iák chytrze ná oycá ze wład záchodziá. Aby fie w łáfkę iego záś mogá wżrobować/ [...] *HistLan* D2.

a. Przed wystąpieniem Chrystusa (w judaizmie Starego Testamentu i w działalności św. Jana Chrzciciela) (40) : *OpecŻyw* 47v, 48; On [Jozjasz] ielth zrzędzon od Bogá ku pokucie ludziom/ y niofl obrzydzenia niemilościwości *Leop Eccli* 49/3; *BibRadz* 4.*Esdr* 9/11 [12]; *BielKron* 137v; *KuczbKat* 385; A brzydzilię zakonem moim gdzie ielzche mieli mieyfce ku pokucie *BudBib* 4.*Esdr* 9/11[12]; Kaimowi także Pan Bog złość ie⁸⁰ ná oczy wyrzucił/ do pokutj go wjwał/ y flowy gromił *SkarŻyw* 81; Włzákze P. do pokuty ie [Adama i Ewę] przywieść chćiał onym pytánim/ iłz im grzech ich odpusćić miał wolá. *SkarŻyw* 262, 263 [2 r.], 269; *Phil* N4; Ian ná pułzczy pokutę y przysćie Chriřtuřowo opowiada. *WujNT Matth* 3 arg, *Matth* 3/11, s. 129, 202 marg.

pokuta z czego (1): Stroycie pokutę s pirwřzych obłędliwosci swoich/ á gotuycie drogę przeciwo Pánu řwemu/ ábowiem iuz fie wam przybliža kroleřtvo Boze. *RejPos* 12.

pokuta ku czemu (1): Był Ian ná pułzczy krzcąc/ y każąc krzeřt pokutj ku odpuřczeniu grzechow. *Leop Mar* 1/4.

pokuta na co (3): *BielKron* 137; Był Ian ná pułzczy krzcąc/ y przepowiedáiąc krzeřt pokuty ná odpuřczenie grzechow. *WujNT Mar* 1/4, *Luc* 3/3.

pokuta czyja [zawsze: G sb i pron] (4): o pokucie iána řwiętego Zachariářłowi powiedzieli *OpecŻyw* 31; Potym obaczył Bog spráwy ich [Niniwitów]/ iř fie oni náwroćili od řwey złey drogi (marg) Pokutę ich ktora z wiáry pochodziá. (–) *BibRadz Ion* 9/10; *SkarŻyw* 262 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: przywieść do pokuty, wzywać; przywodzić (przywieść) ku pokucie (2), upominać, opowiedać (przepowiadać) pokutę (2).

Zwrot: »stroić, czynić pokutę« = *paenitentiam agere Vulg* (7:2): *RejPos* 8v, 9v, 11v [2 r.], 12, 251v, 276; Bo z tąd począł ku Pokucie vpominać Ian S. Krzćiciel/ kiedy mowił: Czyńćie pokutę/ á przybliży řie wam kroleřtvo niebieřkie. *KuczbKat* 385; *WujNT Matth* 3/2.

Wyrażenie: »krzeřt pokuty« = *kultowo-oczyszczające obmycie w celu pokutnym; baptismus paenitentiae Vulg* (9): *Leop Mar* 1/4; *LatHar* 684; Ian (marg) pirwey (–) opowiedáł krzeřt pokuty wřzytkiemu ludowi Izraělřkiemu. *WujNT Act* 13/24, *Mar* 1 arg, 4, s. 129, *Luc* 3 arg, 3, *Act* 19/4.

Szeregi: »krzeřt z pokutą« (1): był Ian pořtem przed Pánem [...] wřelkim ludzyem/ rořpowiedáiąc krzeřt řwięty s pokutą ná odpuřczenie grzechow *BielKron* 137.

»pokuta i skrucha« (1): Ták przekłáwřzy czártá/ Iáwy y Iádámá niepkelá [!]: ále łáfká przyřłego Mefyářá/ pokutę ich y řkruchę řerdeczną ozdobiwřzy/ [...] doczeřne im karánie [...] ná ziemi náznáczył. *SkarŻyw* 262.

»pokuta i żálořć« (1): Zátym przyřzedł do nich Pan Bog do Ráiu/ pozywáć ie ná miłosiřny y łáfkáwy řáđ řwoy/ nie ná potępienie: bo widziáł iuz pokutę y żálořć ich. *SkarŻyw* 262.

2. Zadořćuczynienie za grzechy: akty i czyny, modlitwy, umartwienia, także znoszenie trudów i uciężliwosci řycia doczesnego; poenitentia (paenitentia) Vulg, Cn; opera poenalis, poena vel multa (ab Ecclesia sancita (publice) vel a sacerdote (privatim) irrogata Cn satisfactio Cn (328) : *PatKaz III* 137v; *WróbŻołt* K6v; Gdy tu řobie nieżiednaya Iuz fie tam niewczas řtaraiá. Bo tu ielř czas dan pokuty Tam iuz pomřty y od platy. *RejKup* k5v, n4v, q6v; Wyele ich teraz mowi o řámym odpuřczeniu

grzechow/ A o pokućye nic/ álbo málo: Acz bez pokuty żadne odpuffczenye grzechow nyebywa/ áni może być rozumyáne odpuffczenye grzechow bez pokuty. *KromRozm I* 12; Skąd pochodzi/ iż ony trzy częłci dofyć vczynyenia/ Poft/ modlitwá/ yáľmuźná/ ľą częłci pokuty Ewángeliyľkyey. *KromRozm I* 12v, G4v [2 r.], H [2 r.], I2 [4 r.]; *KrowObr* 63v, 115, 115v, 137; *LeszczRzecz* A5; *Piacularis*. Co ku ofiárowániu zá grzech á ku pokucie należy. *Mqcz* 301c, 301c; Chwalmy Bogá/ kthory prze pokutę grzechy náľze odpuffcił. *HistRzym* [39], 41 [2 r.], 65v, 108v; *BiałKat* 376; *KuczbKat* 195 [3 r.]; *WujJud* 99; *WujJudConf* 91; Trzećie liekárftwo iest pokutá/ nie ľłowem mowienia/ álie wypeľniona ľkutkiem/ gdyż Krolieftwo niebiekie pokutuiącym się przybliza *BiałKaz* B2v, B3 [2 r.]; Przez pięćdziesiąt lat przed śmierćią/ zácźawľy oftry żywot/ nigdy nic z miáry oney nieľpuffcił: y owľzem ľam się závždy wyśćigaľ/ pracey w pokućie ľobie przyczyniáiąc. *SkarŻyw* 235; Ná tey drodze Bonifacyľz/ iáko w ľercu wielką ľkruchę y záľość/ ták teľz y ná wierzchu ľrogi wieść w pokućie żywot pocźaľ. *SkarŻyw* 440, 32, 76 [2 r.], 82, 140 [2 r.], 165 (20); *ReszList* 148, 162; *LatHar* 293, 676; Nierzekľ iáko dziś Ewángelikowie: Tylko wierz/ á vľay mocno że tobie ľą grzechy odpuffczone [...]: ále pod wátpieniem mowi Abyś wiedziaľ/ że nie ľadá pokuty potrebá po zgrzeľzeniu ná odpuffczenie grzechow *WujNT* 430 *marg*, 47 *marg*, 120, 127 *marg*, 204 *marg*, 481 *marg* (14); Dofyćczynienia w pokućie heretycy nie rozumieią *SkarKaz* Oooob, 119b, 123b, 634b.

pokuta o co [= *za co*] (2): Niedľugo oboiá ľtroná zmiáľtá ľię wytoczywľy/ bitwę zwiedli: wktorey Sergiulfz powinnego ręką ľwá zabiľ. W tey bitwie Romuáldus przy oycu będąc/ tákże o męzoboyftwo pokućę przyiáľ/ y ľzedľ do klaľztoru Kláľfeńskiego świętego Apollinará *SkarŻyw* 569, 569.

pokuta czyja [w tym: *G sb i pron* (11), *pron poss* (9)] (20): boć ľie nieupokoieľ/ áż vznam przyimieli pan bog moieľ pokućę. *HistRzym* 116, 116v; Kryľtá y Káľiftá męczeńftwem pokućę ľwoieľ zámknęły. *SkarŻyw* 125 *marg*; Pokutá S. Wilhelmá w Hieruzálem przes lat dziewięć. *SkarŻyw* 166 *marg*, A2, 125, 170, 173 [2 r.], 238 (11); *LatHar* 147, 246; *SkarKaz* 119a, 458b. Cf »pokuta grzesznego«.

W poľczeniach szeregowych (16): Mękiciem bożé náboźné rozmyľlanijé/ przywodzi człowieka ku ľkruffe wierné/ ľpowiedzi doľtateczné/ ij pokućie práwdfiwé. *OpecŻyw* 160; *KromRozm I P*; Abowiem tám w kośćielech wáľzych niemáľz/ áni ľłowá Bożego [...]/ áni zupeľnych y niepomázanych ľwiátości/ áni prawdfiwey pokućy/ áni prawdfiwey wiáry/ ále iest obľudá y zdrádá Antykryľtá Rzymľkiego *KrowObr* 115v; *BibRadz I* 141a *marg*; Bo ľwiat závždy dziwne á błędne drogi tákowemu wynáydowáć muśi/ [...] iuż on tám záplecie a wvkle myľľ człowieká tákiego/ iż będye ľzukaľ zbáwienia ľwego poľty/ ľuchotámi/ wędrowáнием po ľwiátu/ rozmáitemi á potwornemi vbiory/ dziwnemi pokućámi/ rozmáitemi odpuffty/ pewnemi pocźty pacierzy/ y inemi omyľnemi wymyľły á wynáľáľkami ľwemi *RejPos* 289v; *WujJud* 223v; Grzechy ľię weśćiem do zákonu/ profesľyią y pokućą gładzą. *SkarŻyw* 333 *marg*, A2, 57; Skoro Luther kośćioľ przeciw kośćioľowi/ oľtarz przeciw oľtarzowi budowáć pocźaľ/ trzáľły ľwiátości kośćielne/ trzáľły dobre vczynki/ trzáľľá Mľza ľwięta/ trzáľľá ľpowiedź/ trzáľľá pokućá/ trzáľły Concilia/ trzáľľá wáľdza Papieľka *ReszPrz* 73; *ReszList* 45; *LatHar* 23; A nápomina [apostoľ] ku modlitwom/ iáľmuźnom/ ku pokorze/ ku ľpowiedzi/ y ku pokućie: ále nawięcey ku ćierpliwości w prześáľdowániu. *WujNT* 784, 11, 496, 534, Xxxxx2.

W charakterystycznych poľczeniach: *dostateczna pokuta, godna, gorzka, nieodwólczna, przyjęta* ([przez Boga]) (2), *przystojna, wypeľniona; dokonać pokuty, omieszkać, przyczyni(á)ć (sobie)* (2);

przyjęcie pokuty; pobudzić do pokuty, przyprowadzić, przywodzić, żyć pokucie; napominać ku pokucie, przyść, przywodzić, wabić; przyjąć pokutę [o Bogu (4)] (5), wypełniać, zaczynać, zalecać (4); posiać na pokutę; odpuszczając (odpuścić) grzechy przez pokutę (2); nosić [coś] za pokutę, potępić się; dręczyć się pokutą(-ami), grzechy zmazować; trawić [cos] na pokucie, stać w pokucie, strudzić [coś], trwać, wieść żywot, wytrwanie, żyć.

*Zwroty: »pokutę czynić; czynienie pokuty; czyniona pokuta« [w tym: za grzechy (5)] [szyk zmienny] (29;4;1): Znam yzem nyeczynyl godney pokuti anym za łwe wyni dofyc vdzyelal *BierRaj* 23v; tho ieft iuzem łtary/ niemogę pokuthy oftry czynić/ bo przyrodzenie me iuz ieft mdłe. *HistRzym* 113v, 54, 113v, 135v; Iesliby człowiek przezbożny zá włyftki grzechy łwoie czynił pokutę/ żywotem będzie żył. *KuczbKat* 205; *WujJud* 99, 108 [2 r.]; á on mu łerce łwoie otworzył práwá łkruhe łwoię y dobrá wolá ná czymenie włzelákiey pokuty pokazał. *SkarŻyw* 165, 57, 100, 166 [2 r.], 309, 310 (11); *ReszList* 148; *ArtKanc* 116, L9, N4v; *LatHar* 108, 463; *WujNT* 11; y o tych łię rozumieć ma/ ktorzy ná ład on iuz oczyścieni z dobremi łáię vczynkámı y w czynioney pokućie vkażá. *SkarKaz* 5a, 383a.*

*»da(wa)ć za pokutę, pokutę; pokuta dana« [w tym: za grzechy (1)] [szyk zmienny] (2;1;1): A toć dawam zá pokutę/ żebyś łie łtárał iákobyś polepızał żywotá łwego *RejPos* 120; *SkarŻyw* 166 *marg*, 226; łálmuznę przykázuie/ y dáie zá pokutę zá grzechy *WujNT* 204.*

*»na pokutę do klasztoru (a. do zakonu) iść (a. pość), wstąpić, w klasztorze zamknąć (a. zamykać) się« [szyk zmienny] (3;1;2): Páweł Pátryárchá Cárogrocki [...] w łtárości łię vpamiętał/ y żałuiąc błędów łwoich kácerskich/ zpuścił Pátryárchołtwo/ y łam łię ná pokutę w klałtorze zámknął. *SkarJedn* 210; zakonnikiem zołtał/ y do klałtorá w ktorym łię S. Witalis vchowal ná wieczną pokutę włtápi *SkarŻyw* 108; y opuściwłzy łwiat/ do Kálfynu zakonu S. Benediktá ná pokutę iść vmyłł. *SkarŻyw* 572, 107, 182, 463.*

*Wyrażenia: »pokuta cielesna« (1): choćiá nam włzelákie winy bywáią odpufzczone/ y załługá wiecznego potępienia od nas oddalona/ przedłię iednák zołtáwuiemy częłtokroć winni czynić pokuty ćielełne zá grzechy ćielełne *ReszList* 148.*

*»pokuta za grzech(y), grzesznego (a. grzeszących)« (9;3): *BibRadz* I 141a *marg*; o wietłze łię y rowne rzeczy w ćierpliwołci S. y pokućie zá wielkie grzechy náłze/ nie kułsiemy *SkarŻyw* 32; Przyięcie pokuty grzełznego. *SkarŻyw* 173 *marg*, 172; *LatHar* 108, 151 *marg*. Cf *Zwroty*.*

*»ostra pokuta; ostrość pokuty« [szyk 4:3] (5;2): *HistRzym* 113v [2 r.]; mądra prołtotá ich nie łłowy áni gádanıem: ále ofłrołciá pokuty ná wzor łwiętych do niebá łie ćifnęłá. *SkarŻyw* A2, 225, 569; y z wielkiey ku Pánu Bogu miłółci/ y po odpufzczeniu grzechow/ ofłtrá ná pułwczy przez trzydziełci łat pokutę czyniłá. *LatHar* 463; *SkarKaz* 383a.*

*»prawdziwa (a. (nie)prawa) pokuta« [szyk 9:5] (14): *OpecŻyw* 160; *KrowObr* 115v; *WujJud* 192, 223v; *BiałKaz* B3; w pokućie práwey y łwiętym żywóćie przez łat piętnáłcie trwáłá w tákıey łwiątobliwołci/ iłz y czárty z ćiał ludzkich wyganiłá. *SkarŻyw* 441, 572; *ArtKanc* G13, L9, L19; *LatHar* 177; ták częłto grzełzni zdádżá łię że pokutuiá/ á przećię Bogá nie vbłagáią: iż nie według potrzeby pokutuiá. (*marg*) Nie práwá pokutá. (–) *WujNT* 780; Ktoż tego niewie że do prawdziwey pokuty należı ćiałá vtrápienie. *WysKaz* 24; *SkarKaz* 638a.*

»srogość pokuty; sroższa pokuta« [szyk 2:1] (2;1): Day iey owocu pokuty y z wodą fkruchy/ á przez to dwoie podniefie fie przez nabożeńftwo przyiąć frogość pokuty. *HistRzym* 66; Y iął onego ftarcá [...] proŝić áby z nim ná głębfzå puftynią poŝedł: żeby fię od oczu y wiadomości ludzkiej fkrywfy/ mogł wolniey rzeczy zbåwienne obmyŝlć/ y frozłzå pokutę czynić *SkarŻyw* 57, 57.

»pokuta ŝwięta« (6): *HistRzym* 120; A my co czyniem leniwi brzuchowie/ [...] czemu fię wżdy nie wzbudzamy/ ábyfmy pracå ŝobie w pokućie S. zådawáli/ á krzyŝ Chryŝtuŝow ochotnie ná fię bráli. *SkarŻyw* 22, 118; *ReszList* 162; Tåk gdy ieden dłużej żyie niŝli drugi/ nie wiele ma poćiechy iefli nie żyie Bogu y pokućie ŝwiętey/ nád tego kto prędzey przed nim krefu tego dobiega. *SkarKaz* 387b, 119a.

»pokuta twarda« (1): Tedy będzie więcey tobie ij bogu wdzięczno żywot ciafny ij pokuta twardá/ niŝli wfelká rofkofs ŝwiefkå. *OpecŻyw* [192]v.

»wielka pokuta« (1): *BielKron* 317; Y Gdy przyŝli do mieŝkånia puftelniczego: zåmknå iå w komorce wnętrzney/ á ŝam w przedniey przemieŝkwiåjąc påttrył/ ná dziwnå y wielkå pokutę iey. *SkarŻyw* 238; Wŝyŝcy iego vczniowie boŝo chodzili: wŝyŝcy fię wielkimi pokutåmi dręczyli *SkarŻyw* 575, 32, 308, 570; *SkarKaz* 383a.

Szeregi: »pokuta i dobre (a. miŝosierne) uczynki« [szyk 4:1] (5): bo Pan Bog da tobie łåfkę ku zwyciężeniu iego [*diabla*] y pokutę doŝthåtecznie czynić y miŝolierne vczynki. *HistRzym* 54; obaczyŝ z tych żywotow co ŝwięci przy wierze czynili/ á iåko w dobrych vczynkåch y wpokućie robili. *SkarŻyw* A4; *SkarKaz* 382b, 383a, 633a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»pokuta i (albo) doŝyc uczynienie« [szyk 2:1] (3): *SeklWyzn* c3v; á gdi cie roŝgrzeŝy maz temu wierzc/ iako by cię ŝam pan bog roŝgrzeŝił wperŝonie iego/ zes iuŝ przyęty w łåfkę boŝå/ á nie oględay fię nazadne ŝwoie doŝyc vczinięnie/ albo iako zowå pokutę/ bo ŝam pan Chryŝtus/ ŝwoiå męgå racził zanie nie doŝyc vczinic. *SeklKat* X2v; *WujNT* 292. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»grzechom odpuszczenie i pokuta« (1): Ten [*Bóg*] Adåmowi y Ewie rodzicom nåŝzym przepowiedziål grzechom odpuŝczenie y pokutę *RejPosRozpr* cv.

»nawrocenie i pokuta« (1): Iuŝ łzy wylewåć y łoŝko ŝwoie iemi pokrapiåć/ y o ftåtecznym ku Pånu Bogu nåwroceniu y pokućie myŝlić poczåł. *SkarŻyw* 165. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pokuta i płakanie (a. płacz, a. łzy)« [szyk 2:2] (4): *SkarŻyw* 173 [2 r.]; Znoŝ nieŝzczęfny ciężar okrutney boleŝci [...]. Przedłuŝay bezmiernie/ grzeŝniku/ pokutę y płåć trofkliwy *LatHar* 151; *SkarKaz* 638a marg.

»pokuta i pokora« (2): Dziwna iefť ŝlepotå wålzå Ewångelicy mili/ iŝ tego w Piŝmie nie baczyćie/ że przez dobre vczynki ludŝiom wŝpråwiedliwionym Pan Bog grzechy odpuŝcza. A to rozmåicie: Przez pokorę y pokutę *WujJud* 234; *SkarŻyw* 32. [*Ponadto w połąszeregowym 1 r.*]

»pokuta i post(y)« (2): Gdyŝ iåfna rzecz iefť w Piŝmie ŝwięтым/ że Pan Bog częłto przez prawdziwå pokutę y poŝty/ grzechy ludŝiom odpuŝcza *WujJud* 192; *SkarKaz* 116a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»skrucha a pokuta« (1): Wiedzac nic nie być innego/ żywot człękå poboŝnego/ iedno wŝtåwicznå fkruchę/ á prawdziwå pokutę. *ArtKanc* L19. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pokuta i spowiedź« [szyk 2:2] (4): A my nietylko vczyimy/ że przyŝtępującym potrzebá pokutować/ ále też przez Pokuty y Spowiedzi żadnego do ŝtołu Pánŝkiego nie przypuŝczamy. *WujJud* 222v, 89v *marg*; *KarnNap* C2v; *SkarKaz* 638b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»pokuta a (i) žal (a. żałość) za grzechy« (2): Pátrrze co Luter o tey pokućye á żálu zá grzechy piŝŝe/ *ferm. de poenitentia*. [...] gdy kto wyerzy iż yeŝt rozgrzeŝŝon/ tedy yeŝt rozgrzeŝŝon/ by też dobrze ŝkruchy nyemyał *KromRozm I H*, G4v; *WujJud* 223v.

Wyrażenie przyimkowe: »za pokutę« = *mulctae a. poenae a. poenali nomine, opera poenali Cn* (4): Stżepan Fráncus noŝząc zá pokutę przyŝbicę wielką ná goŝey głowie/ Grándymonteńŝką Regułę wŝtáwił *KrowObr* 134; *SkarŻyw* 300. *Cf* »da(wa)ć za pokutę«.

Żart. i iron. (4): CHłopi Wiłká żywego w iámie włápiłi/ Iaká mu mękę zádac ŝpolu ŝie rádzili. Ieden rzeczŝe/ żebyŝcie to zle vczynili/ Byŝcie go bez pokuty/ w tych grzechoch zábili. *RejFig* Dd7.

Zwrot: »za pokutę dac« [szyk zmienny] (2): (*nagł*) Co żonę kazał dac Wilkowi zá pokutę. (-) *RejFig* Dd7, Dd7.

Wyrażenie przyimkowe: »za pokutę« (3): Więc tu ieden ŝwieczky ŝtawia A drugi obiady ŝprawia. Więc tu karmi Mnichi Popy Skubie geŝŝy a drze ŝkopy. A ŝam as do ŝamey ŝiije Za pokutę ŝię vpije. *RejKup* d2v. *Cf* *Zwrot*.

W przén (17) : *OpecŻyw* 129; Iezu ienżes ciałną drogę ŝprawiedliwoŝci/ y zciŝnioną fortę pokuty thwogim vkazał. ŝmi(łuy) ŝie nad nami. *TarDuch* B4; A potym ciáło ŝpal ogniem pokuty/ á koŝci to ieŝt grzechy záŝtárzále będą zgłádzone. *HistRzym* 57; Przyimi mirrę pokuty/ przez ktorą wŝytki żádoŝci cieŝelne wŝmierzyŝ. *HistRzym* 100, 76v, 100v, 117, 117v; pokornie iáko Mágdalená do nog iego [ŝw. *Efrema*] przyŝłá proŝząc: áby iey drogę do pokuty S. vkazał. *SkarŻyw* 118.

Wyrażenie: »owoc(e) pokuty« (8): Owoc ten ieŝt owoc pokuty/ modlitwy/ poŝty y iáłmużny. *HistRzym* 65v, 66; *WujJud* 89v *marg*, 190; *SkarJedn* 272; *WujNT* 11, 361, Yyyyy2.

a. *W Starym Testamencie* (35) : prorocy nápominałi ie ku pokućie ale oni ná to niedbáli. *BibRadz I* 458c *marg*, *Ier* 21 *arg*, *Os* 12 *arg*, *Am* 1 *arg*, *I* 463c *marg*; *BielKron* 90; Iáko gdy Pan Bog prorokom ŝwoim roŝkázował: Ezáiaŝzowi/ áby boŝo chodził: [...] Hieremiaŝzowi/ áby okowy drzewiáne y żelázne noŝił/ á wołáł/ y ŝtráŝył ludzie do pokuty *SkarŻyw* 32, 557 *marg*, 558; [*zaleca modlitwę*] *Krol Niniwŝki*/ ze wŝytkimi poddánymi/ pokutá v Pogan nieŝlychána/ zá cżáŝow Ionaŝzowych/ gniew Páńŝki vbłagáiający. *LatHar* [+10]v; *WujNT* 243; *WysKaz* 30; *SkarKaz* 3a, 518a.

pokuta czyja [*w tym: G sb i pron* (6), *ai poss* (4)] (10): *KromRozm II* m3v; Pan ŝię zmiłował dla pokuty ludu onego [*tj. mieszkańców Niniwy*]. *BibRadz Ion* 3 *arg*; *BielKron* 71, 92; Zá ktorymi ábyŝmy teŝz wniŝć mogli/ pokuty Iádámowey náŝláduymy/ ofiára ŝię Ablowá/ ktorá Chryŝtus ieŝt/ ŝczyćmy *SkarŻyw* 263, A4v, 262 *marg*, 263, 491 *marg*; *WujNT* 11.

W połączeniu szeregowym (1): Tedy dopiero [*Adam i Ewa*] wŝpomnieli grzechu ŝwego iádowitoŝć [...] y tym hoynieyŝe ŝzy wylewáli y vgáŝić ŝię plákánim y ŝykánim niemogli/ ŝerce do P. Boga podnoŝząc/ áby ich pokutę/ y nędze ony/ y troŝki przyiać/ y duŝzom ich miłóŝciw być raczył *SkarŻyw* 263.

W charakterystycznych połączeniach: pokuty przestać; wołać i straszyć do pokuty, wzruszyć; upominanie do pokuty; napominać ku pokucie (3), przyść, przywodzić; radzić pokutę, rozkazywać, ułożyć (ustawić) sobie (2); dręczyć [coś] pokutą, wyprosić się.

Zwrot: »pokutę czyni(wa)ć; pokuta czyniona« [w tym: za co (1)] = *agere paenitentiam Vulg* [szyk zmienny] (7;1): A lud moy nawrociwłfy fie ku mnie/ [...] á modlilbi mi fie/ y łzukał oblicza moiego/ á czyniłby pokutę zá fwe drogi bárzo złe *Leop 2.Par 7/14; BibRadz Ion 3 arg; BielKron 71, 90, 93; ReszPrz 159; LatHar +8; Y ś. Báfilius Grecki Doktor/ pokutę Niniwitow/ w poście/ w popiele/ y włošienicy czynioną/ Metánoią zowie. WujNT 11.*

Wyrażenie: »ciężka, sroga pokuta« (1;1): Obaczywłzy Adam grzech łwoy/ [...] vftáwił łobie ciężkie pokuty y z żoną/ ktorymiby zálie łwego łtworcycielá mogli vbłágáć. *BielKron 3; BiałKaz B3v.*

Szeregi: »pokuta i płákanie« [szyk 1:1] (2): Anielłkie słowá wzrułzyły lud [izraelski] do pokuty y płákánia. *SkarŻyw 557 marg, 262 marg.*

»pokuta i pokora« (1): Dawidowę pokutę y pokorę/ Sálomonowę mądrość/ Ezechiałzowe płákánie/ [...] przed oczy nam łtáwi zakon łtáry y nowy. *SkarŻyw A4v.*

»skrucha i pokuta« (1): Widząc Pan Bog pokorną łkruchę y pokutę ich [Niniwitów]/ zmiłował fie nád nimi. *BielKron 92.*

W *przen (1)* : Y Náthán Prorok przypowieściá Dawidá do pokuty włowił. *SkarKaz 80a.*

b. *Życie, męka i śmierć na krzyżu Jezusa Chrystusa jako zadośćuczynienie Bogu za grzech pierworodny i ofiara za zbawienie człowieka (6)* : Poglądáy dulfo nábożná za łtworcycielem twoim iako ijdzie łám na pokutę *OpecŻyw 37, 37v*; bo on pierwey żywot pokuty ná krzyżu vkazał *HistRzym 100v; ArtKanc A11v.*

pokuta czyja (1): Tyś zá mię vczynił dofyć: y twoim dofyć vczynieniem łpráwiłes to/ áby przyjemne były rowne pokuty y prace moie/ ziednoczone z pokutą y pracą twoią/ dla mnie *LatHar 147.*

Zwrot: »pokutę [za kogo] stroić« (1): Przyłtápcie bliżey ludzie grzéłłni a oglądáycie iakáż pokutę za wás łtroij łyn boży *OpecŻyw 103.*

c. *Náložona przez spowiednika (40)* : IEden Bárnádinowi łpowiádał łi grzechow/ S ktorych niźli s pokuty więcey było łmiechow. *RejFig Aa8, Dd6; SkarŻyw 572*; á iż opillstwo zátráceniem ielł: niech takowych káplán do pokuty przyćišnie. *WerGośc 268; WysKaz [23].*

pokuta czyja (1): Pokutá żony z mężem. *RejFig Dd6.*

Zwroty: »pokutę czynić« (2): *SeklKat X2v*; [młodzieniec] łpowiádał łię przed nim y wyznał grzech łwoy: iłz mátkę łwoię nogą vderzył. [...] on [...] wielkość grzechu młodzieńcowi vkázuiąc. y przydał: godna by tá nogá vcięćia: ále taką á taką pokutę czynić będziefz. *SkarŻyw 373.*

»pokutę, za pokutę da(wa)ć« [szyk zmienny] (8;1): *SeklKat X2v*; Pokutym nygdy niezmielkał Gdy my ktorą [ksiądz] za grzechy dal. *RejKup g5*; Gdy fie tráfi ktoremu zgrzełzyć/ pádnie v nog Káplánłkich áby go rozgrzełzył/ da mu pokutę/ y ciáło Pańłkie pod obiemá ofobámi *BielKron 462; SkarŻyw 166, 373 [2 r.], 573 marg*; Przedšię iednák iáko pilny łpowiednik po ábłolucyey zaż mu nie dáie pokuty? *WysKaz 29*; Zwyklifmy pięć pácierzy mowić/ y zá pokutę ie wam dáwáć *SkarKaz 209b.*

»nakazać za pokutę« (1): V nas ofobne połty łą/ ktore álbo káplán ná Spowiedzi dla duchownego iego pożytku nákaże zá pokutę/ álbo ie kto łám dobrowolnie z nabożeńłwa przyimuie. *WujJud 191v.*

»pokutę naznaczać; pokuta naznaczona« [szyk zmienny] (5; 1): Po powźedniey ťpowiedźi/ powiedz iákos ťię dawno ťpowiádał/ y iefliť pokutę ná przeťťley ťpowiedźi náznáczoną wypełnił *LatHar* 136, 112, 126, 134, 286; *WujNT* 627.

»pokutę przyjąć (a. przyjmować)« [szyk zmienny] (6): *SeklWyzn* a4v; á gdi przymie pokutę yawná dla iawnich grzechow: tam potim może mu dáć ťpowiednik albo iego pałterz odpułti *SeklKat* X3; *BielKron* 462; *HistRzym* 45v; *KarnNap* Dv; Iefliťz práwie pokutuiący/ a przeťťle grzechy obmyć/ y przyťťlych ťię ťtrzec óhceťz/ táká o demnie [!] pokutę przymie: z ťtrony iáłmuźny/ idz á przeday co maťz/ day vbogim *SkarŻyw* 166.

»pokutę ustawi(a)ć; pokuta ustawiona« [szyk zmienny] (4; 1): *SeklWyzn* a4v; A pokutę kaplan ma dac/ y wťtawic onemu ktorego roťgrzeťził tę ktorá pan chriťtus dáł y wťtawyl/ Mariey Magdalenie *SeklKat* X2v, X2v; *HistRzym* [89]; *KarnNap* Dv.

»pokutę (wy)pełnić (a. spełnić); pokut niewypełnienie« (5:1): I pokuty onei lonťkiey Ieťzem niewypełnył wťzytkiey. *RejKup* i3v; *RejFig* Dd6; *KarnNap* Dv; [przygotowujący się do spowiedzi ma rozmyťláć] Iefli pokuty ná ťpowiedźi náznáczone pełni. *LatHar* 134, 115, 136.

Wyrażenia: »jawna pokuta« [szyk 2:1] (3): iefli kto żáda rozgrzeťťenia ťtich grzechow ktore ťá ludziam iawne/ tedy go kaplan niema roťgrzeťzic krom iawney pokuti/ to iefł/ iawnego karania *SeklKat* X2v, X2v, X3.

»pokuta spowiedna« (1): [grzechy przeciwko czwartemu przykazaniu:] Szemránie przeciwko Dekretom Koťcielnym. Pokut ťpowiednych nie wypełnienie. *LatHar* 115.

»pokuta ťwięta« (1): A bych przyťięgał ťpokorá przijać pokvtę ťwięta/ iaká mi xiáża wťtawia *SeklWyzn* a4v.

Szeregi: »pokuta i rozgrzeszenie« (1): Grzechy wyliczywťzy/ ták ná końcu mow: Z tych y wťzyłtkich inťzych grzechow [...] dáię ťię winnym/ y ťpowiádam ťię: proťzác PANA BOGá o miłóťsierdzie y odpuťzczenie/ á ciebie káplanie o pokutę y rozgrzeťzenie. *LatHar* 137.

»spowiedź i pokuta« (3): *WujJud* 177v; Kiedy mamy przyjáć Ciáło Páńłkie/ pierwey ťię mamy do ťpowiedźi y pokuty wćiec. *WujNT* 608, 323.

Wyrażenie przyimkowe: »za pokutę« (3): ZONá to ná ťpowiedźi zá pokutę miáłá/ By pánu iż nie iego dziecię/ powiedziáłá. *RejFig* Dd6. *Cf* »za pokutę dawać«, »nakazać za pokutę«.

d. *Naznaczone przez jurysdykcję koťcielną, przez władzę duchowną* (23) : *BielKron* 375; Ná ty [ťw. *Dunstanusa*] ťłowa przelękl ťię Krol y ťkrufzył/ y padwťzy do nog iego/ żáłóť pokázował y o pokutę proťił. *SkarŻyw* 510; ábo wezmicie ná ťię tę diťcplinę kápice y pokuty mniłkiej: abo z Kanonii y wrzędow koťcielnych dziť wťtápicie. *SkarŻyw* 510, 251, 372.

pokuta czyja [zawsze: *G sb i pron*] (4): *SeklKat* X3; wielebny Oycze doťić ťię iuťz Márynus wkařał/ proťiem cię przymie go ná zad do klaťztoru: wťzák iuťz wťzyłtkim iáwny grzech iego y pokutá iego. *SkarŻyw* 184; Papieťz pokutę ich zlecił S. Antoninowi/ ktory v drzwi koťcielnych z powrozámi ná ťzyi ťtać im kazał *SkarŻyw* 413, 510 *marg.*

Zwroty: »da(wa)ć pokutę, za pokutę; dana pokuta« [szyk zmienny] (2:1;1): y dáli mu zá pokutę áby Mťzey mieć nieťmiał: y ťłuchał ich iáko pokorny/ y przez ťzeťć mieťťcy ťprávowác S. táiemnic nieťmiał *SkarŻyw* 574, 226, 511; y iáko ťię [cesarz *Teodozyjusz*] iego zwierzchnóťi koťcielney bał/

religiey y kápłanom głowę fwoię y máieftat ná przyimowanie dáney od nich pokuty/ vniżaiąc: czytay w żywoćie ś. Ambrożego. *SkarKazSej* 680a.

»pokutę naznaczyć« [w tym: za co (1)] [szyk zmienny] (2): gdy taką pokorę iego widział: náznaczył mu pokutę ná siedm lat. którą Krol z wielką pokorą wypełnił *SkarŻyw* 510, 251.

»pokutę ustawić (a. ustawować) [za co]« [szyk zmienny] (2): Papież Benedikt dziewiąty zlitował fie nád nimi dopuścił im thego/ vftáwiwfzy im pokutę ná wftyki Polaki zá winę iż páná fwego przyrodzonego wygnali/ pieniádz od káždy perfony dáwać do Rzymá *BielKron* 346v; *WerGość* 220.

Wyrażenia: »pokuta za grzechy« (1): Ták y Ambroży S. [...] Theodozyufzá Cefarzá karał y iáwną mu w kościele pokutę zá grzechy iego iáwne/ dawał: ták iż przed kościołem miedzy pokutuiącymi leżeć krzyżem musiał. *SkarŻyw* 511.

»jawna pokuta« (1): *SkarŻyw* 511 cf »pokuta za grzechy«.

»wielka pokuta« (1): wyználi bład fwoy przed Biskupem/ á gdy im wielką pokutę zá to ich fzaleńftwo [!] vftáwował/ powiedzieli Biskupowi/ iż [...] *WerGość* 220.

Szeregi: »karanie albo pokuta« (1): dla iawnich grzechow [...] może mu onego karania albo pokuti vpuścić *SeklKat* X3.

»pokuta a rozgrzeszenie« (1): przeto iuz prošim o lżeyszą pokutę á o rozgrzeźzenie/ y byli odbiskupa rozgrzeźzeni *WerGość* 220.

Wyrażenie przyimkowe: »za pokutę« (3): Cefarz zá pokutę trzy dni bofymi nogami ftał ná ledzye/ á Papież go od klátwy rozgrzeźzył *BielKron* 177; A nákoniec iedno Weneckie Kfiáżę Fráncífus Dándalus rzeczony/ gdj był tą blyfkáwicą záklęty/ tedy zá pokutę musiał ná ręku á ná nogach przyleść iáko pyes do ftołu pod nogi Klimuntá trzeciego *RejAp* 114; *SkarŻyw* 372.

W przén (1) : vmyy pierwey przez pokutę fplugawione ręce twoie/ á potym áby cię z Bogiem ziednáłá/ Biskupią rękę obeymieřz. *SkarŻyw* 510.

3. Jeden z siedmiu sakramentów w Kościele katolickim, zwany sakramentem spowiedzi lub pojednania i przebaczenia; poenitentia, poenitentiae sacramentum Cn (130) : Trzecie [dobro] pokuta, kthora wskrzeźza od fmierci y od męki wieczney. *WróbŻołt* H3, H3; *KromRozm I* Mv; *KromRozm III* B7v, Fv; iż ty rzeczy pożyteczne fá zbáwieniu/ á od Kryftuśá vftháwione zwłáfczázá pokuthá/ kthora po krćie człowieká w grzechy wpádáiącego rozgrzeźza. *BielKron* 236; Ořtátnieć wyłozę trzećią część Pokuty/ Dofyć vczynienie *BialKat* 378v, 376 [3 r.]; Ale Pokutá tylko tym ieřt potrzebna/ ktorzy po Krzćie w iáki śmiertelny grzech wpádli. *KuczbKat* 115, 85, 200 [6 r.], 220, 225; Druga/ gdyź Sákrámeⁿt ieřt pozwirzchni znák niewidomey łáłki Bożey: á Pokutá ma pozwirzchnie znáki/ Rozgrzeźzenia/ Spowiedzi/ fkruchy y Dofyćvczyniema/ ktore známionuią łáłkę grzechow odpufzczenia/ tedy Sákrámeⁿtem być muři. *WujJud* 160, 82v, 87v [2 r.], [88] [2 r.], 160 [3 r.], 258v, 259v, Nn; gánimy teź Rzymfką náukę o Pokucie/ ktora więcey pożytkom Křiężym/ á niźli duřzam ludzkim fłużyłá. *WujJudConf* 91v, 87v; wřázke nie v wřzytkich tákie fá grzechy/ áby fię z nimi pokuty żádáiący otworzyć wřzytkim śmieli *SkarŻyw* 320, 4, 320; Dla tego mowi/ więcey omi mię/ iż pořpolicie y po pokucie kaźń docześna y złenáłgi [!] zořtáią/ á żaden pewnie nie wie ieřli dořthátecznie pokutowáł. *LatHar* 164 marg, [+12], 108 marg, 110, 137, 189 (12); Grzech ktory przez pokutę nie ieřt oczyřćiony/ drugie grzechy wnet zá łobą ciágnie. *WujNT* 204; Apořtoł każe fię modlić zá tymi

wfzytkimi/ ktorzy w práwey Kátholickiey wierze/ z pokutą zefzli z tego świátá [...]. A zá tymi záfię modlić fię nie każe/ ktorzy ábo w kácerstwie/ ábo w grzechu śmiertelnym bez pokuty zmárli. *WujNT* 828, 51, 259, 293, 430 [2 r.], 608 (15); *WysKaz* 32; A gdyby tu z krewkości czym obráził iego Skoroby fię náwrócił/ niechce pomnieć tego. Dał nam ná to lékárstwo/ pokutę vftáwił *SiebRozmysł* [A3]v; *SkarKaz* Oooo2b.

pokuta czyja (1): POkutá Chrześciánńkiego człowieká/ ná trzech rzeczách należy: to ieft/ ná fkruźe/ fpowiedzi/ y dofyć vczynieniu. *LatHar* 108.

W połączeniach szeregowych (10): ludzie maią fię gotowatz ku śmierci/ przez pokutę/ ciało Božé/ a przez ofstateczne pomazanié. *OpecŻyw* 178v; *PatKaz III* 135; *KromRozm III* E8v; *KrowObr* 160; *BielKron* 236; Wyznam teź/ że ieft siedm prawdziwie á wlańnie Sákrámentow nowego Zakonu od Iezulá Chriftułá Páná náłzego vftáwionych [...]: to ieft: Krzeft/ Bierzmowanie/ Ciało Pánńkie/ Pokutę/ Ofátne pomázanie/ Kápłánńtwo/ y Máłżeńńtwo *WujJud* 26; Abowiem choćaż Pokutá/ obieranie Sług Kościelnych/ y Máłżeńńtwo fą rzeczy świéte/ y od Bogá poftánowane/ iednák Swiátościámi być nie mogą/ bo ich Pan Kriftus ku temu nie wyświadczył. *WujJudConf* 159; *ReszPrz* 56; *LatHar* ++8v; iż o Bozkich rzeczách [...] zwyczáynymi fłowy mowić mamy: trzymáiąc fię fłow zdawna w kościele záchowanych: iákne fą/ Troycá ś. perfoná/ iftność/ fpoliftność/ *tranfubftaⁿtia*, Mfza/ Sákráment/ kápłan/ kościoł/ krzeft/ pokutá. *WujNT* 735.

W porównaniu (1): Krzeft záfię/ á potym Pokutá fą iáko inftruméntá álbo ftátki á naczynie/ ktorymi vfprowadliwieni bywamy. *WujJud* 100v.

W charakterystycznych połączeniach: *potrzebować pokuty, żądać; zemrzeć bez pokuty, zeście; obrocić się do pokuty; nawrócić się ku pokucie, przypuszczać (przypuszczony) (2), przywodzić; grzech oczyszciony (oczyszciony od grzechu, oczyścić się) przez pokutę (4), odnowion, odpuszczając grzechy, powstać, uzdrowion, zjednać się z Bogiem, zniszczyć grzech; ześć z tego świata z pokutą.*

Zwroty: »pokutę przyjąć (a. przyjmować)« (2): ktorzy [grzeszni] by fą chczyely od fzwytófczy [= sakramentów] uymauycz nychczący pokuty przymouacz gdyfz flyfzą yfz panną maria ye przyyła *PatKaz III* 135v, 137v.

»do pokuty przystąpić« (1): Y táki pocnie fię brzydźić grzechámi temi/ ktorymi P. Bogá obrażał/ y do práwey pokuty przyftąpi/ w ktorey záłowác będzie/ iż kiedy P. Bogá tak głupie y złośliwie gniewał *SkarKaz* 348b.

»na pokutę się udać« = *przystąpić do spowiedzi* (2): tedy maź fię iuż teraz [!] vkorzyć Pánu Bogu/ maź ná pokutę fię vdác/ ktorác záś pomoże z tych grzechow/ przywrocić ftráconą láfkę Bożą y dziedzictwo niebiełkie *KarnNap* C3v, C3.

Wyrażenia: »prawa (a. prawdziwa) pokuta« [szyk 4:2] (6): bo przy począczy panny ftąpył duch fzwytý wdullá yey nye yzby oczyfzczył yą od ktorego grzechu ktory wnyey nygdy nyebył ale aby myala láfką [...] czo teź ludzyem byua dano acz rzatko poprauey a uyemey pokucze *PatKaz III* 94v; *BiałKat* 376 marg; *KuczbKat* 200; Przetoż do Pokuty prawdziwey y nagrodá y poiednánie bliźniego/ potrzebnie należą *WujJudConf* 90v; *SkarKaz* 348b; *SkarKazSej* 707b.

»sakrament, swiátość pokuty« = *sacramentum poenitentiae* Cn (6:6): *BiałKat* 375 źp, 376; zwlaźczá iż ludzie wierni/ przez ten Sákráment Pokuty/ ku przyięciu Swiátości Božego Ciála fpofozni y godni

šie sftawáią. *KuczKat* 215, 195 *żp*, 300; *WujJud* 250; A te drogi y śrzodki łą świątości kościelne wżyftkie/ á ofobliwie Chrzeft świąty/ ktory ná pirwżym wftępie żywotá nálezego przymuiemy: á potym przez świątość Pokuty ś: iedno iż w tym rozność ieft *ReszList* 147, 148; *LatHar* 679; *WujNT* 129, Bbbbbbv, Bbbbb4.

»pokuta świąta« [szyk 16:2] (18): Acz łą ci/ którzy dwie części Pokuty świątęy kłádą/ to ieft/ Skrucę y Wiaré *BiałKat* 376, 375 *żp*, 376 [2 r.]; *KuczKat* 195; *KarnNap* C3, Dv; A zdrugiey ftrony/ obáčz iáka ieft moc pokuty S. ktora rofpacz oddala/ miłóšierdzie otwarza/ zwiázáne wolne czyni/ piekło y czárty rozbija/ vtráty náfze wraca/ niebo otwárza *SkarŻyw* 173, 354; Od Audyánczykow [Luter nauczył się]: Iż Pokutá świąta nie ieft Sákráment: á iż śpowieź ieft śidło y piekło śumnienia ludzkiego. *ReszPrz* 40; *ReszList* 147, 148; *LatHar* 640, 677, 679; *WujNT* 11; Vczynkowy grzech tymże obyczáiem we krwi Páná Chryftuſowey [bywa zgládzon]/ ále z aplikácyą Pokuty świątęy. *WysKaz* 26, 27.

Szeregi: »pokuta i boże ciało« (1): A tyc łą duſze chorey lekárftwá/ Pokutá y Boże Ciało. *KuczKat* 420. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]

»pokuta i dosyć uczynienie« (2): Bo/ powiáda/ Pokuthá y Dofyćvczynienie/ wymyły to Papielkie/ tego nie potrzebá. *WujJud* 89v; *WujNT* Bbbbbbv.

»krzest, (i, a) pokuta« (6): A wżdy iednák ináčzey łálki Bożey doftác niemożem/ iedno przez Krzeft á Pokutę. *WujJud* 250, 152, 250 [2 r.]; ábowiem tá oboiá rzecz Sákrámentom świątým/ zwłáfczá chrztowi y pokućie ieft przyzwoita *LatHar* 285; *WujNT* 702. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]

»pokuta i nawrocenie« (2): O Pokućie/ y náwroceniu człowieká ku Bogu. *WujJud* 81 [idem] b5v.

»pokuta i rozgrzeszenie (a. odpuszczenie grzechow)« (4): *KromRozm I O3*; Ktorą moc ma naprzod łam Pan Bog w Troycy iedyny/ potym y Pan Chriſtus iáko człowiek/ á ten ią dał kápłanom/ przeto: áby załługá śmierci iego przez pokućę y rozgrzeźenie/ iáko Száfárze Sákrámentów iego/ grzechy odpufzczáli. *WujJud* 86v; Ktorzy Míſze przedáią/ ktorzy załługi zmyśláią łobie y inżym Míſzami/ ktorzy Náukę o Pokućie y o odpufzczeniu grzechow błędy rozlicznemi popfówáli *WujJudConf* 246v; *WujNT Luc* 24 arg.

»pokuta i spowiedź« (1): Skąd znác iż Ian gotował drogę do Sákrámentu pokuty y śpowieźi/ ktora potym od Chriſtá Páná vftáwiona była *WujNT* 129.

W przen (3) : Z wtorego ganku/ to ieft grzechu vczynkowego/ zftępuujemy do ładzawki krwi nadroźſzey po moście Pokuty S. *WysKaz* 27.

Wyrażenie: »owoce (świątęj) pokuty« (2): Wiemy teź/ że Pan Chriſtus zá nas doftátecźnie dofyć vczynił/ ále Dofyćvczynieniem zowiemy godne owoce Pokuty *WujJud* 92v; *KarnNap* Dv.

4. *Kara, środek represyjny; poenitentia (paenitentia) HistAl, Vulg, JanStat, Cn; multa Calep; piaculum, poena Cn* (42) : iż wiethse mordersthwa i zabiania thim sie mnoza is pokuthi i vsthawi thei podle vstavienia prawa niecierpią *ZapWar* 1545 nr 2646; *HistAl* I6v; Abowiem nád złodzieiem záwždy ieft fromotá y pokuthá *Leop Eccli* 5/17; *Poenalis*, Co ku karániu á káźni należy. Ut poenalis opera, Robotá miáło pokuty vftáwiona. *Mącz* 307d; Ieft y drugie mieyſce gździe teź złe niewiáfty rozgámi karzą/ y pokutámi rozmáitými do polepźzenia przywodzą. *ReszHoz* 131; *Multa Ein Buß oder*

Straff – Kazn, pokuta, wina. [...] Poena pecuniaria, quae pro delicti magnitudine varie irrogabatur *Calep* 677b; *PowodPr* 80; *KlonWor* 8.

Zwrot: »pokutę czynić« [szyk zmienny] = *odbywać karę; piacularem fieri, poenam (sceleris a. pro scelere) dependere a. pendere a. preferre a. persolvere a. se repetere a. sustinere, transigere scelus poena Cn* (2): *WujNT* 80; A Stároftowie mieyfc pilnie máią opátrowác/ áby mężobóyce nie ináčéy ieno ná dnie w wieży pokutę czynili [*paenitentiam agent JanStat* 611] *SarnStat* 608.

»pokutę dać« = *piaculum assignare a. imponere, poenam exigere a. imponere a. irrogare Cn* (1): á lámemu [*Tantalowi*] zá ten vczynek [*iz uwarzył swojego syna*] taką pokutę dáli iz ftał w wodzye do gęby á prágnął/ co fie chciał napić to fie wodá vmykálá *BielKron* 21.

»pokutę [za co] przyjąć« (2): Klął ie bifkup o to ále mu powiedzyeli/ iz iuz zá to ciężką pokutę przyięli/ gdy im kijem doprano *BielKron* 420v [*idem*] *WerGość* 220.

»([co]) sobie (za) pokutę ułożyć, ustawić« (1:1): A secundus poznawšy iz dla mowienia iego matka vmarła to łobie za pokutę vłożył, aby do śmierci więcey niemo wił. *BielŻyw* 133; *BielKron* 140.

Wyrażenia: »ciężka pokuta« (2): Piřzú drudzy iz go [*Pilata*] záwždy łumnienie gryzł o niewinną krew Kryřtuřowę/ przeto był łobie ciężką pokutę vtáwił/ w ktorey trwał do śmierci *BielKron* 140, 420v; *WerGość* 220.

»jawna pokuta« (1): Ale ani muž infzey żony/ áni żoná infzego mężá poiąc nie może/ poki pirwřzy żywi. [...] Y przeto Fábíolá zacna Rzymiánká czyniła iáwną pokutę/ ácz to z niewiádomości była vczyniła *WujNT* 80.

»pokutą karan« (1): Ten to Pitacus [...] prawo iawne vtánowił, Aby każdy opilecz pokutą dwoiaką karan był. *BielŻyw* 12.

Szereg: »grzech i pokuta« (1): Ktoryby teř zábił á zarazem vmárł łługę łwego/ ták dzyewkę iáko męża/ będye winien grzechu y pokuty *BielKron* 44v.

[*Wyrażenie przyimkowe*: »pod pokutą [czego]«: skoro się przebijam a oświecam, maiám [za]niechać, až przysięgli ziadám na doł pod pokutam 50 grzywien, a tam marszydę uczyniom, ktorey nie maiám ruszać, pod pokutam 10 grzywien. *OrdunekGórń* 18.]

Przen (3) : Yeřliřz tedy zá byálemi głowámi fyn yego chcyálby fie nyerządnye myeć/ nyechay go záhámuye karániem yákiem á nápomínániem/ á zás [...] nyechay go ożeni. Toć ożenyenye będye mu pokutą že nyerządu nye będye pátrzał *GliczKsiąř* P4, Pv.

Zwrot: »pokutę czynić« = *odbywać karę* (1): Zonę poyác pokutę czynić. *GliczKsiąř* Pv marg.

a. Kara boża (21) : Ale že niektorego czáfu podniosł fie był [*cesarz*] w pychę przeciř pánu Bogu/ prze ktory grzech bog go łkárał/ odiąwřzy znáiomóć ludzką od niego/ ták długo ář zá ten grzech pánu bogu dořyc vczynił. A ia ieltem ániół Boży/ y łtroř duřze iego/ ktoryřem thák długo łtrzegł páńřtwá/ poki ná pokućie był. *HistRzym* 46v; *SkarŻyw* 558; Opufzczenie pewnych pokut odpufły nágradzáią. *LatHar* 286 marg.

W połączeniu szeregowym (1): y to mowiác P. Bog: łkárał Máryą trądem łzpetnym po wřzytkim ciele. [...] Acř Pan Bog pokutę iey docześná/ karánie y łromotę (gdy byłá przez siedm dni wykłéta y z obozu wyrzuconá) ćierpieć kazał. *SkarŻyw* 483.

Zwroty: »ponosić pokutę [za co]« (1): Tákże też y Márya siołtrá ich/ choćiayże wzięła od Páná Bogá odpulzczenie/ zá ono przeciw brátu ízemránie/ przedsię musiała poność przez siedm dni wielką pokutę zá to. *WysKaz* 29.

»pokutę przyjąc« (1): A zły człek [*Kaim*] gdy mu P. Bog doczełnym karánim zágroził/ pokuty przyjąc niechciał *SkarŻyw* 263.

»pokutę [czyją] wypełnić« (1): Ale że [*cesarz*] iuz iego [*tj. swojã*] pokutę zá grzechy fwe wypełnił/ przetoż odtąd ábysćie iemu zálie poddáni byli/ iáko pánu íwemu. *HistRzym* 46v.

Wyrażenia: »pokuta docześna« (1): *SkarŻyw* 483 *cf* *W połączeniu szeregowym*.

»pokuta za grzechy« (1): *HistRzym* 46v *cf* »pokutę wypełnić«.

»wielka pokuta« (1): *WysKaz* 29 *cf* »ponosić pokutę«.

Szereg: »pokuta abo (i) docześne karanie« [*szyk 1:1*] (2): Zá to mu [*Mojżeszowi*] taką pokutę y karanie docześne (z láłki fwey odpuściwłzy wieczne) náznaczył. *SkarŻyw* 484; *SkarKaz* Oooo2b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

W przen (2) : Ale Lew to íełt rodzaj człowieczy bywa íełt/ ilekroć íe obwięzuie ku Bożemu przykazaniu/ á bywa wrzucon w doł pokuty. A będzili grzełzny człowiek wrzucon w ten doł pokuty/ tedy może mieć ciężkość cíeiełną/ á zaplátę wieczną duchowną. *HistRzym* [118]v.

α. *Za grzech pierworodny: śmiertelność człowieka, trudy i uciążliwości życia doczesnego* (10) : y dáie íey [*niewieście*] P. Bog pokutę/ bolełne y ciężkie rodzenie/ kłopoty wielkie około dziełek/ domołstwa/ y poddánítwo pod moc męską kładzie ná nię. *SkarŻyw* 262, 261.

pokuta czyja [*w tym: pron poss* (2), *G sb* (1)] (2): Ale íłz wiecznego potępienia vyść dármo y zá pokutą fwoią otrzymać íobie pierwłzey láłki/ y mieyfcá w niebie/ niemogli: tę im dał nádzieieł/ íłz íię z ich krwi národzić miał mocny krol y cíchy báránek. *SkarŻyw* 262, 261, 262.

W połączeniu szeregowym (1): Wtora część żywota Iádámá y Iáwy/ o vtráćie/ pokućie/ y nadziei y dokonaniu pierwłzych rodzicow náłzych *SkarŻyw* 261.

Wyrażenia: »pokuta doczesna« (1): Pokutę doczełną dał P. Bog przodkom náłzym. *SkarŻyw* 262 *marg.*

»pokuta za grzech« (1): O iako Grośna pokuta/ przyłzła godnie na człowieka/ za grzech pierłłego wieka. *SeklPieś* 32.

Szereg: »docześne karanie i pokuta« (1): Ták przekłáwłzy czártá/ Iáwy y Iádámá niepzekłá [*!*]: ále láłką przyłzłego Mefyálzá/ [...] docześne im karanie/ y pokutę tu ná ziemi náznaczył. *SkarŻyw* 262.

Wyrażenie przyimkowe: »na pokutę« (2): Zołtály też y ony świeckie/ ále bárzo wátłe przywileie: ktore P. Bog/ ná pokute [*!*] náłzeł/ o ktorey iuz vsłýłzym/ posłábić raczył. *SkarŻyw* 262, 262.

β. *Piekło* [*czyja*] (1) : Przetołz powiedáł że takié łá potępionych męki. Abowiemci (mowi) i oni wyznáwáią co iá téłz wyznawám/ i záírzą wybranem/ ale iuz być dobremi niemogá ani íem daléi pokuta ich pomoże *MurzHist* Iv.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (14) : *Murm* 130; *Penitentia*. Bułz. Pokuta. *Mymer*¹ 8; *BudNT* przedm c2; *Calep* 816b.

Wyraz cytowany w polemikach religijnych (10): A ízeby íye to nyerozumyáło o odnowyenyu żywotá/ yáko Luter pokutę wykłáda/ fáłłfuyąc flowo Boże *KromRozm I H*; Nowowiernicy dziśieyłzy/

nieprzyjaciele Pokuty ś. áni Sákrámentu/ áni lámego łłowá Pokuty ścierpieć nie mogąć/ miáfto pokuty vpámietánie/ ábo pokáianie (*pro paenitentia resipiscentiam*) omylnie y zdrádlíwie podmietuią *WujNT* 11; Słowo pokuty Nowowiernicy czemu przemieniáią. *WujNT* 11 *marg*; [...] ftrzegąc fię nowych [słów] od haeretykow wymyflonych: iáko íą/ zbor/ ponurzenie/ vznánie (miáfto pokuty) *WujNT* 736, *przedm* 8, 22, 5. 11, 217, Bbbbbbv.

Synonimy: 2. dosycuczynność; 3. spowiedź; 4. groza, kara, kaźń, pomsta.

Cf POKUTOWANIE

SBu